

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.015.01.2022

Pan
Adam Struzik
Marszałek Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26
03-719 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/070 Finansowanie przedsięwzięć służących rozwojowi elektromobilności w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie, ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego ² od 10 grudnia 2001 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie właściwego wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu elektromobilności.2. Prawdliwość realizacji obowiązków w zakresie elektromobilności.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 (I połowa) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, dotyczących zakresu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	Wojciech Nędzi, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/102/2022 z 7.06.2022 r. Mariusz Malewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/103/2022 z 8.06.2022 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Marszałek.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zarząd Województwa Mazowieckiego⁵ zapewnił wsparcie finansowe przedsięwzięć z zakresu elektromobilności w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Zadania z zakresu wdrażania Działań i Poddziałań ujętych w Osiach Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Zarząd Województwa realizował przy pomocy Instytucji Pośredniczącej – Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych⁶, na podstawie stosownego Porozumienia⁷. Instytucja Pośrednicząca, zgodnie z Porozumieniem, dokonywała oceny i wyboru projektów do realizacji na podstawie przyjętych kryteriów. Rzetelnie i prawidłowo przygotowała i opublikowała listy rankingowe zawierające wszystkie projekty, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej i merytorycznej, wraz z uzyskaną liczbą punktów, zatwierdzone następnie przez Zarząd Województwa. W zawieranych z beneficjentami przez Zarząd Województwa⁸ umowach o dofinansowanie odpowiednio zabezpieczono interesy Województwa. Składane protesty rozpatrywane były zgodnie z procedurą odwoławczą⁹. Płatności na rzecz beneficjentów dokonywano prawidłowo, zgodnie z przyjętymi regulacjami. Skutecznie egzekwowano wykonanie zaleceń pokontrolnych oraz wprowadzonych korekt finansowych w wyniku zaplanowanych i przeprowadzonych kontroli.

Jednocześnie Zarząd podjął decyzję o dostarczeniu przez jednego z beneficjentów załączników do umowy o dofinansowanie niezgodnie z terminem wyznaczonym w pkt 2.11 Regulaminu konkursu. Ponadto dwie umowy o dofinansowanie projektów zostały przez Zarząd Województwa zawarte po terminie określonym w części I.7.3 pkt 7 Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020¹⁰.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację obowiązków w zakresie elektromobilności, o których mowa w art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych¹¹. W Urzędzie nie zapewniono od 1 stycznia 2022 r. co najmniej 10 % udziału pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów samochodowych. Obowiązek informacyjny w zakresie elektromobilności za 2021 r., wypełniono nieterminowo, a za lata 2018-2020 dopiero w toku kontroli NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej także: Zarząd Województwa, Zarząd.

⁶ Dalej także: MJWPU, a także IP.

⁷ Załącznik do uchwały Nr 860/52/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2015 r. Porozumienie Nr 1 RF/RF-II-BP/P/15/P2 w sprawie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 zawarte w dniu 2 lipca 2015 r. pomiędzy Zarządem Województwa Mazowieckiego a Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych.

⁸ Umowy nr RPMA.04.03.02-14c711/19, RPMA.04.03.02-14c827/19, RPMA.04.03.02-14c832/19 RPMA.04.03.02-14c855/19 zostały podpisane przez członków Zarządu Województwa, a umowy nr RPMA.04.03.02-14c862/19, RPMA.04.03.02-14c864/19 zostały podpisane przez osoby upoważnione do reprezentowania MJWPU.

⁹ Opisaną w Rozdziale 15 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, Dz. U. z 2020 r. poz. 818, ze zm., dalej: ustawa wdrożeniowa, a także w Rozdziale 10 Regulaminu konkursu RPMA.04.03.02-IP.01-14-085/18, dalej: Regulamin konkursu.

¹⁰ Załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu Województwa Mazowieckiego nr 1516/37/18 z dnia 25 września 2018 r., dalej: SZOOP

¹¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1083, ze zm., dalej: uoe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

Zapewnienie przez jednostki dofinansowujące właściwego wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu elektromobilności

PODOBSZAR

Wybór projektów do dofinansowania

Opis stanu faktycznego

1.1 W okresie objętym kontrolą w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020¹³ nie przewidziano konkursów dotyczących wyłącznie elektromobilności. Dofinansowanie przedsięwzięć służących rozwojowi elektromobilności było możliwe w ramach Osi Priorytetowej IV – *Przejście na gospodarkę niskoemisyjną*, działania 4.3 *Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza*, obejmującego poddziałania 4.3.1 – *Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej*, oraz 4.3.2 – *Mobilność miejska w ramach ZIT*¹⁴. Głównym celem określonym dla opisywanego działania było zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych m.in. poprzez zastąpienie indywidualnego ruchu samochodowego komunikacją zbiorową. W ramach poddziałania 4.3.2 zaplanowano wsparcie ukierunkowane w zakresie:

- parkingów „Parkuj i Jedź”,
- ścieżek i infrastruktury rowerowej,

a w ramach poddziałania 4.3.1, oprócz wymienionych, także w zakresie:

- taboru na potrzeby transportu publicznego,
- organizacji i zarządzania ruchem – ITS¹⁵.

Dla Osi priorytetowej IV przewidziano alokację w kwocie 389 432,3 tys. EUR, w tym na działania 4.3 – 234 743,7 tys. EUR (na poddziałanie 4.3.1 – 120 778,2 tys. EUR, a na poddziałania 4.3.2 – 113 965,5 tys. EUR).

Łącznie zidentyfikowano cztery konkursy, w ramach których przewidziano do współfinansowania przedsięwzięcia służące rozwojowi elektromobilności, z czego jeden w okresie objętym kontrolą. W ramach tych konkursów 18 projektów przewidywało realizację elementów służących rozwojowi elektromobilności, dla których zawarto umowy o dofinansowanie o łącznej wartości 261 041,5 tys. zł. Do dnia 30 czerwca 2022 r. wypłacono dofinansowanie dla tych projektów w wysokości 157 880,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 92-129,1435)

W latach 2019-2021 Urząd, poprzez Departament Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych, prowadził program wsparcia finansowego gmin w realizacji działań związanych z ochroną powietrza „Mazowsze dla czystego powietrza”. Od 2020 r. w ww. programie dodano możliwość dofinansowania zadania pn. „Zakup, montaż i uruchomienie ogólnodostępnej stacji ładowania pojazdów”. W 2021 r. dofinansowanie stacji ładowania dla czterech gmin wyniosło łącznie 405,4 tys. zł, natomiast w 2022 r. do dofinansowania przewidziano projekty realizowane przez 9 gmin na łączną kwotę 882 tys. zł¹⁶.

(akta kontroli str.1340-1349,1374)

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dalej: RPO.

¹⁴ Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

¹⁵ Ang. Intelligent/Integration Transportation Systems.

¹⁶ Rozliczenie zadań nastąpi w grudniu 2022 r., przedstawiona kwota dofinansowania to kwota na dzień 30 czerwca 2022 r.

1.2 W badanym okresie, tj. w latach 2018-2022 (30 czerwca) ogłoszono jeden konkurs, w ramach którego realizowane projekty zawierały elementy służące rozwojowi elektromobilności. Konkurs nr RPMA.04.03.02-IP.01-14-085/18 ogłoszony 26 października 2018 r. dotyczył budowy/przebudowy węzłów przesiadkowych, systemów „Parkuj i Jedź” oraz przystosowania istniejących parkingów do funkcji „Parkuj i Jedź”¹⁷. Alokacja przewidzianych środków wyniosła 19 417, 8 tys. zł.

Zgodnie z art. 10 ustawy wdrożeniowej, koordynowanie naboru wniosków Zarząd Województwa Mazowieckiego przekazał Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych¹⁸ na podstawie Porozumienia z 2 lipca 2015 r. w sprawie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020¹⁹. W wyznaczonym terminie wpłynęło 13 wniosków o dofinansowanie o łącznej wartości 79 422,9 tys. zł, z czego wartość sześciu²⁰ służących rozwojowi elektromobilności wyniosła 48 637,6 tys. zł. Kwota dofinansowania ww. projektów wyniosła 36 583,2 tys. zł (35 331,5 tys. zł dofinansowanie z UE).

Trzy wnioski odrzucono na etapie oceny formalnej, pozostałe 10 zakończyło się podpisaniem umów (jedna z umów została rozwiązana z powodu nieuzyskania przez beneficjenta pozwolenia na budowę). Łączna wartość dziewięciu realizowanych projektów wyniosła łącznie 54 367,0 tys. zł, z czego kwota dofinansowania wyniosła 39 571,8 tys. zł (38 320,1 tys. zł dofinansowanie z UE).

(akta kontroli str.4-129,521-635,1382-1411,1435)

1.3 Zgodnie z § 5 pkt 5 Porozumienia do zadań MJWPU należało prowadzenie procedur konkursowych, służących wyłanianiu przez IZ²¹ projektów, które będą dofinansowane w ramach Działań/Poddziałań, ujętych w Osiach Priorytetowych w ramach realizacji RPO.

Ogłoszenie dotyczące Konkursu opublikowano, zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, na Portalu Funduszy Europejskich²² a także w Serwisie Regionalnego Programu Województwa Mazowieckiego²³ na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu, tj. 26 października 2018 r. W ogłoszeniu zawarto wszystkie wymagane przepisami informacje. Udostępniony wraz z ogłoszeniem Regulamin konkursu zawierał wszystkie niezbędne do przygotowania i złożenia wniosku informacje, określone w art. 41 ust. 2 ustawy wdrożeniowej.

Zgodnie z pkt 1.7.2 Zasady ogólne, *Ogłoszenie o konkursie i Regulamin konkursu SZOOP*, przy zmianie zapisów Regulaminu konkursu na portalu, jak i stronie internetowej opublikowano²⁴ komunikat wraz z kartą zmian zawierającą wskazanie miejsc i zmienianych treści w obu wersjach dokumentu.

¹⁷ Dalej: Konkurs.

¹⁸ Dalej także: MJWPU.

¹⁹ Załącznik do uchwały nr 860/52/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2015 r., dalej: Porozumienie.

²⁰ 1) RPMA.04.03.02-14c711/19 – beneficjent Gmina Wołomin, projekt dotyczący budowy parkingu Parkuj i Jedź (P+R) wraz ze stanowiskiem do ładowania elektrycznych skuterów i rowerów 2) RPMA.04.03.02-14c827/19 – beneficjent Miasto Piastów – budowa centrum przesiadkowego wraz z parkingiem P+R zawierającym stanowisko do ładowania rowerów elektrycznych, 3) RPMA.04.03.02-14c832/19 – beneficjent Miasto Stołeczne Warszawa – budowa parkingu P+R ze stanowiskami do ładowania samochodów i rowerów elektrycznych. 4) RPMA.04.03.02-14c855/19 – beneficjent Gmina Michałowice – budowa 10 parkingów P+R zawierającymi trzy stanowiska do ładowania samochodów elektrycznych i 6 do ładowania rowerów elektrycznych, 5) RPMA.04.03.02-14c862/19 – beneficjent Gmina Legionowo – przebudowa dwóch lokalnych węzłów przesiadkowych posiadających 2 stanowiska do ładowania samochodów elektrycznych, 6) RPMA.04.03.02-14c864/19 – beneficjent Gmina Jabłonna – budowa centrum przesiadkowego, zawierającego stację ładowania pojazdów elektrycznych.

²¹ Instytucja Zarządzająca Programem, której rolę pełni Zarząd Województwa Mazowieckiego, dalej: IZ.

²² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/43-redukcja-emisji-zanieczyszczen-powietrza-432-mobilnosc-miejska-w-ramach-zit-4/>, dostęp w dniu 24.08.2022 r.

²³ <https://www.funduszedlamazowska.eu/nabory-wnioskow/4-3-redukcja-emisji-zanieczyszczen-powietrza-poddzialanie-4-3-2-mobilnosc-miejska-w-ramach-zit-typu-projektow-rozwoj-zrownowazonej-multimodalnej-mobilnosc-miejskiej-parkingi-pa/>, dostęp w dniu 24.08.2022 r.

²⁴ 12 marca 2019 r.

Termin składania wniosków wyznaczono na dzień 30 kwietnia 2019 r., a rozstrzygnięcie konkursu zaplanowano na wrzesień 2019 r.

Zgodnie z art. 44 ustawy wdrożeniowej, w celu oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów uczestniczących w konkursie, Dyrektor MJWPU powołał²⁵ Komisję Oceny Projektów²⁶ wraz z listą osób wchodzących w jej skład, o czym pismem z dnia 10 maja 2019 r. poinformowano wojewodę. W MJWPU obowiązywał Regulamin Komisji Oceny Projektów powołanych w ramach OSI Priorytetowych I-VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020²⁷.

Wszyscy członkowie KOP oceniający projekty z ramienia Instytucji Pośredniczącej ds. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wypełnili stosowne deklaracje bezstronności i poufności, a pracownicy MJWPU oceniający wnioski złożyli oświadczenia, które są integralną częścią kart oceny formalnej i merytorycznej przeprowadzanej oceny. Zgodnie z § 6 pkt 2 Regulaminu, oceny formalnej złożonych wniosków dokonywało dwóch pracowników MJWPU. W wyniku oceny spełniania warunków formalnych wykazano braki w czterech wnioskach, o czym poinformowano beneficjentów zobowiązując do ich uzupełnienia, w wyznaczonym terminie, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. We wszystkich czterech sprawach wydano decyzję o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia z przyczyn formalnych.

Listę dziewięciu wniosków²⁸ zweryfikowanych pozytywnie na etapie oceny formalnej opublikowano 19 czerwca 2019 r., wraz z informacją o skierowaniu ich do II etapu oceny, tj. oceny merytorycznej. Opublikowano też listę wniosków odrzuconych na tym etapie²⁹.

W dniu 24 czerwca 2019 r. jeden z wnioskodawców złożył odwołanie od decyzji o pozostawieniu wniosku nr RPMA.04.03.02-14-c846/19 bez rozpatrzenia.

MJWPU przychyliła się do stanowiska wnioskodawcy i przywróciła wniosek do etapu oceny formalnej. Po ponownej weryfikacji wniosek bez uwag został skierowany do dalszej oceny.

(akta kontroli str. 4-91,110-125,345-350,466-520,538-543,556-557,630-659,1435)

Co najmniej dwóch członków KOP oceniało wniosek pod względem szczegółowych kryteriów merytorycznych oraz dwóch członków KOP oceniało wniosek pod względem zgodności ze strategią ZIT WOF³⁰.

Wszystkie wnioski (10) przeszło pozytywnie ocenę merytoryczną uzyskując indywidualną liczbę punktów. Przygotowane przez KOP listy ocenionych projektów (które przeszły pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną) wraz z przyznaną punktacją opublikowano na dedykowanej konkursowi stronie internetowej³¹.

W MJWPU obowiązywała „Polityka przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych oraz korupcji”³². Zarówno w Urzędzie jak i w MJWPU w przypadku badanych projektów nie zidentyfikowano działań korupcyjnych, nie były też prowadzone postępowania w ww. zakresie przez organy zewnętrzne.

(akta kontroli str.349-366,527-629,651-695,698-897,969)

1.4 Zgodnie z art. 46 ustawy wdrożeniowej, przedstawiona przez KOP lista ocenionych i wybranych do dofinansowania projektów, została zatwierdzona przez

²⁵ Zarządzenie nr 32/19 Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych z 8.05.2019 r., a następnie Zarządzenie nr 40/19 z 5.06.2019 r. oraz Zarządzenie nr 47/19 z 2.07.2019 r.

²⁶ Dalej: KOP.

²⁷ Dalej: Regulamin.

²⁸ Projekty: RPMA.04.03.02-14-c711/19; RPMA.04.03.02-14-c824/19; RPMA.04.03.02-14-c825/19; RPMA.04.03.02-14-c827/19; RPMA.04.03.02-14-c832/19; RPMA.04.03.02-14-c851/19; RPMA.04.03.02-14-c855/19; RPMA.04.03.02-14-c862/19; RPMA.04.03.02-14-c864/19.

²⁹ Projekty: RPMA.04.03.02-14-c567/19; RPMA.04.03.02-14-c830/19; RPMA.04.03.02-14-c866/19; RPMA.04.03.02-14-c846/19.

³⁰ Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego.

³¹ <https://www.funduszedlamazowska.eu/nabory-wnioskow/4-3-redukcja-emisji-zanieczyszczen-powietrza-poddzialanie-4-3-2-mobilnosc-miejska-w-ramach-zit-typu-projektow-rozwoj-zrownowazonej-multimodalnej-mobilnosc-miejskiej-parkingi-pa/>.

³² Zaktualizowana zarządzeniem nr 79/18 Dyrektora MJWPU z 30 października 2018 r.

Zarząd Województwa³³, a następnie opublikowana na dedykowanej stronie internetowej oraz portalu³⁴, wraz z informacjami dotyczącymi składu KOP. W uchwale wskazano kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego³⁵, tj. 19 400,9 tys. zł. Do dofinansowania wybrano jeden projekt³⁶, który uzyskał najwyższą liczbę punktów. Pozostałe dziewięć projektów umieszczonych na liście, znalazło się poniżej *progu wyczerpania alokacji*.

W uchwale zmieniającej³⁷ wskazano kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 40 085,6 tys. zł, dzięki czemu na liście projektów wybranych do dofinansowania znalazło się dziewięć projektów, tj. projekt wskazany w pierwotnej uchwale, a także kolejne osiem projektów z listy rankingowej, na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 42 652,1 tys. zł. W kolejnej uchwale zmieniającej³⁸ wskazano kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 42 783,2 tys. zł, co pozwoliło na umieszczenie na liście projektów do dofinansowania wszystkich 10 projektów, które spełniły kryteria wyboru, na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 45 349,7 tys. zł. Kolejność projektów na liście wraz z uzyskaną liczbą punktów pozostała bez zmian i była zgodna z liczbą punktów przyznanych przez KOP.

(akta kontroli str.110-125,510-520)

1.5 Zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020³⁹, niedozwolone było podwójne finansowanie, tj. finansowanie tego samego zadania z kilku źródeł ze środków publicznych zarówno krajowych, jak i UE. W celu niedopuszczenia do podwójnego finansowania, w § 5 ust. 1 zawieranych umów o dofinansowanie umieszczono zapis, zgodnie z którym beneficjent zapewnia, że w przypadku realizowanego projektu nie następuje podwójne finansowanie, stosownie do Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków.

Ponadto w dodatkowym opisie do faktury, dołączanym do wniosku o płatność, beneficjent deklarował, że „Przedstawiony wydatek nie został sfinansowany podwójnie z innego funduszu UE lub innych środków zewnętrznych”.

Jednocześnie p.o. Dyrektora MJWPU wyjaśnił, że każdy wniosek o płatność podczas weryfikacji, przed zatwierdzeniem, jest poddawany procesowi kontroli krzyżowej wydatków w oparciu o dedykowane raporty w narzędziu „Oracle”. Sprawdzeniu podlegała możliwość wystąpienia tej samej faktury w innych wnioskach o płatność danego programu operacyjnego.

(akta kontroli str. 345,349,1382-1411)

1.6 Wnioskodawcy byli terminowo informowani o wynikach oceny wniosków o dofinansowanie, tj. zgodnie z częścią I.7.3 SZOOP nie później niż w ciągu 14 dni od dnia zatwierdzenia listy projektów wybranych do dofinansowania.

Analizie poddano sześć umów o dofinansowanie projektów zawierających elementy służące rozwojowi elektromobilności⁴⁰, które pracownicy MJWPU przed zawarciem weryfikowali pod względem spełnienia wymogów dot. dokumentów i czynności wskazanych w Regulaminie konkursu, za pomocą list sprawdzających.

³³ Uchwała nr 1181/64/19 Zarządu Województwa Mazowieckiego z 20 sierpnia 2019 r.

³⁴ www.funduszeuropejskie.gov.pl.

³⁵ Dalej: EFRR.

³⁶ RPMA.04.03.02-14-c855/19 na kwotę dofinansowania 21 583,5 tys. zł.

³⁷ Uchwała nr 1350/72/19 Zarządu Województwa Mazowieckiego z 24 września 2019 r.

³⁸ Uchwała nr 1525/80/19 Zarządu Województwa Mazowieckiego z 29 października 2019 r.

³⁹ W dniu zawarcia badanych umów o dofinansowanie obowiązywały (od 9 września 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 22 sierpnia 2019 r., zatwierdzone przez Ministra Inwestycji i Rozwoju, MliR/2014-2020/12(4), dalej: Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków.

⁴⁰ Umowy nr: RPMA.04.03.02-14-c711/19; RPMA.04.03.02-14-c827/19; RPMA.04.03.02-14-c832/19; RPMA.04.03.02-14-c855/19; RPMA.04.03.02-14-c862/19; RPMA.04.03.02-14-c864/19.

Zgodnie z § 25 umów o dofinansowanie ich integralną część stanowiły załączniki⁴¹. Do umowy do projektu nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 załączono oświadczenie beneficjenta o planowanym otrzymaniu prawomocnych decyzji o pozwoleniu na budowę do 30 czerwca 2021 r., tj. w terminie do 14 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.3,346-347,696-697,898-933,967,973-984,1382-1411, 1435)

Umowa na dofinansowanie projektu nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 została zawarta 22 kwietnia 2020 r., tj. 211 dni od zatwierdzenia przez Zarząd listy projektów wybranych do dofinansowania, a projektu nr RPMA.04.03.02-14-c862/19, 31 marca 2020 r., tj. 154 dni od zatwierdzenia. Szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 510-520,696-697,1382-1411,1435)

W analizowanych umowach zawarto elementy określone w art. 206 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴², tj. m.in.:

- 1) opis projektu lub zadania, w tym cel, na jaki przyznano środki, i termin jego realizacji;
- 2) harmonogram dokonywania wydatków, obejmujący okres co najmniej jednego kwartału;
- 3) wysokość przyznanych środków;
- 4) zobowiązanie do poddania się kontroli i tryb kontroli realizacji projektu lub zadania;
- 5) zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w art. 2 pkt 32 ustawy o zasadach realizacji programów;
- 6) termin i sposób rozliczenia projektu oraz ewentualnych zaliczek;
- 7) warunki rozwiązania umowy ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji projektu;
- 8) warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny.

W żadnej z umów nie zawarto zapisów o formie zabezpieczeń należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy, które zgodnie z art. 206 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, nie dotyczą beneficjentów programu finansowanego z udziałem środków europejskich, a będących jednostką sektora finansów publicznych.

(akta kontroli str. 3,1382-1411)

1.7 Rodzaj i wysokość sankcji nałożonych na beneficjenta za niedotrzymanie warunków umowy określono w § 21 umowy o dofinansowanie. MJWPU miała możliwość rozwiązania umowy, zastosowania kar finansowych lub wstrzymania dofinansowania ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku niewywiązywania się beneficjenta z zapisów umowy, m.in.:

- a) wstrzymania realizacji projektu lub realizacji w sposób niezgodny z umową, przepisami prawa lub/i wytycznymi,
- b) utrudniania lub uniemożliwiania przeprowadzenia kontroli, monitoringu czy weryfikacji wydatków przez upoważnione podmioty,
- c) nieusunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym terminie,
- d) nieprzedłożenia wypełnionych poprawnie wniosków, zwłaszcza rozliczających zaliczkę,
- e) nieprzestrzegania procedur udzielania zamówień publicznych oraz zasad konkurencyjności przy wydatkowaniu środków,
- f) stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji projektu,
- g) wydatkowania środków na nieuprawniony cel,

⁴¹ Załączniki od 1 do 11 oraz 16 dotyczą kwestii zasadniczych projektu, tj. m.in. wniosku o dofinansowanie, pozwolenia na budowę (pozostałe związane są z przetwarzaniem danych osobowych).

⁴² Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.

- h) niezachowania zasady trwałości projektu,
- i) nieosiągnięcia lub nieutrzymania wskaźników produktu poza wartościami określonymi w umowie,
- j) niezrealizowania lub niedotrzymania celów umowy.

Rozwiązanie umowy z powyższych powodów skutkowałooby zwrotem przez beneficjenta otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami, w wysokości jak dla zaległości podatkowych, w określonym przez MJWPU terminie. Zwrot dofinansowania wraz z odsetkami nastąpiłby również w sytuacji niezachowania zasady trwałości projektu.

Ponadto, MJWPU miała możliwość wprowadzenia korekt finansowych⁴³ w przypadku naruszenia przepisów w zakresie zamówień publicznych.

Uruchomienie płatności następowało po pozytywnym zakończeniu postępowania wyjaśniającego i usunięciu nieprawidłowości, w szczególności wyegzekwowania wprowadzonych korekt finansowych.

Umowa mogła zostać rozwiązana także na wniosek beneficjenta, jeżeli zwrócił on otrzymane dofinansowanie wraz z odsetkami, w terminie 30 dni od dnia złożenia do MJWPU wniosku o rozwiązanie Umowy.

Wszystkie analizowane umowy (sześć) zawierały tożsame zapisy o sankcjach wobec beneficjentów niespełniających warunków umowy.

W analizowanych umowach o dofinansowanie projektu okres utrzymania trwałości dofinansowania przedsięwzięcia, w przypadku zakupu w ramach projektu infrastruktury lub inwestycji produkcyjnych, o których mowa w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, określono na pięć lat, liczone od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta lub daty zatwierdzenia ostatniego wniosku o płatność, jeżeli całość dofinansowania została przekazana przed zakończeniem realizacji projektu.

Zapisy umów zobowiązywały beneficjentów m.in. do:

- poddania się kontroli w zakresie realizacji umów⁴⁴;
- stosowania Wytocznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 wydanych na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy wdrożeniowej.

(akta kontroli str.1382-1411)

1.8 Do MJWPU, pełniącej funkcję IP, wpłynęło łącznie pięć protestów wnioskodawców, w związku z negatywną oceną ich wniosków dla projektów zawierających elementy elektromobilności, z czego jeden dotyczył konkursu zakończonego w okresie objętym kontrolą⁴⁵. Wniesiony 5 września 2019 r. przez wnioskodawcę protest dotyczył etapu oceny merytorycznej, w związku brakiem przyznania maksimum punktów dla dwóch kryteriów. Rozpatrzony w terminie protest nie został uwzględniony, ponieważ w związku ze zmianą uchwały⁴⁶ w sprawie zatwierdzania listy ocenionych projektów, projekt ten został wybrany do dofinansowania. Proces rozpatrywania złożonego protestu był zgodny z Regulaminem konkursu oraz przepisami ustawy wdrożeniowej dotyczącymi procedury odwoławczej.

Wnioskodawca nie zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wyniku rozstrzygnięcia protestu.

(akta kontroli str.92,108,367-465)

⁴³ Zgodnie z wytycznymi w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014 – 2020.

⁴⁴ § 18 umowy (Kontrola Projektu).

⁴⁵ RPMA.04.03.02-14-c864/19.

⁴⁶ Uchwała Zarządu Województwa Mazowieckiego nr 1350/72/19 z dnia 24 września 2019 r.

Monitoring i kontrola realizacji projektów

1.9 Zgodnie z § 5 pkt 11 Porozumienia, IZ m.in. powierzyła MJWPU dokonywanie rozliczeń projektów, w szczególności weryfikowanie i zatwierdzanie wniosków beneficjentów o płatność. Ponadto zgodnie z § 5 pkt 20 Porozumienia, IZ powierzyła MJWPU monitorowanie i rozliczanie płatności przekazanych na rachunek beneficjentów.

(akta kontroli str. 4-91)

Badaniu poddano ww. sześć projektów służących rozwojowi elektromobilności, które opisano w podobszarze pierwszym niniejszego wystąpienia.

Do dnia 21 lipca 2022 r. żaden z ww. projektów nie został zakończony. W przypadku dwóch projektów⁴⁷ beneficjenci nie wystąpili z wnioskami o płatność z uwagi na brak uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz trudności w dostępie do niektórych materiałów budowlanych na rynku i brak pracowników⁴⁸.

Do 30 czerwca 2022 r. w przypadku projektu:

1) nr RPMA.04.03.02-14-c827/19 – wartość dofinansowania zgodnie z umową 4 250,9 tys. zł, kwota wykazana przez beneficjenta w zatwierdzonych wnioskach o płatność 4 904,2 tys. zł, z czego wypłacono 3 792,3 tys. zł, tj. 89,21% dofinansowania wynikającego z zawartej umowy;

2) nr RPMA.04.03.02-14-c832/19 – wartość dofinansowania zgodnie z umową 3 418,4 tys. zł, kwota wykazana przez beneficjenta w zatwierdzonych wnioskach o płatność 933,2 tys. zł, z czego wypłacono 170,9 tys. zł, tj. 5,0% dofinansowania wynikającego z zawartej umowy;

3) nr RPMA.04.03.02-14-c855/19 – wartość dofinansowania zgodnie z umową 20 268,8 tys. zł, kwota wykazana przez beneficjenta w zatwierdzonych wnioskach o płatność 5 777,1 tys. zł, z czego wypłacono 4 854,1 tys. zł, tj. 23,95% dofinansowania wynikającego z zawartej umowy;

4) nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 – wartość dofinansowania zgodnie z umową wyniosła 3 795,9 tys. zł, kwota wykazana przez beneficjenta w zatwierdzonych wnioskach o płatność 1 047,0 tys. zł, z czego wypłacono 931, 8 tys. zł, tj. 24,55% dofinansowania wynikającego z zawartej umowy.

(akta kontroli str. 276,300,328-329,1382-1411,1431-1432)

Zastępca Dyrektora ds. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁴⁹ wyjaśniła, m.in. że MJWPU weryfikowała pod względem formalnym i merytorycznym składane wnioski o płatność, sprawdzała kompletność złożonych dokumentów, analizowała postępy w realizacji projektów, w ramach składanych wniosków o płatność (w tym dokonany przez beneficjenta opis postępu realizacji projektu). W przypadku konieczności przesunięcia terminu realizacji części zadań beneficjent występował z wnioskiem o wydłużenie terminu. W wyniku uznania wniosku za zasadny, podpisywano aneks do umowy. W sytuacji przekroczenia terminu realizacji projektu, określonego w Regulaminie konkursu, MJWPU informowała Zarząd, który podejmował ostateczną decyzję o wydłużeniu terminu. We wniosku o dofinansowanie, beneficjent określał wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźnik produktu jest osiągany na zakończenie realizacji projektu i rozliczany ostatecznie w końcowym wniosku o płatność, natomiast wskaźnik rezultatu uzyskiwany jest

⁴⁷ nr RPMA.04.03.02-14-c711/19 oraz nr RPMA.04.03.02-14-c862/19.

⁴⁸ Zgodnie z pkt 2.11. Regulaminu konkursu RPMA.04.03.02-IP.01-14-085/18, płatność na rzecz beneficjenta dotycząca kategorii wydatków wymagających decyzji o pozwoleniu na budowę/zgłoszenia budowy lub zgłoszenia wykonania robót budowlanych będzie mogła być dokonana dopiero po spełnieniu warunków określonych w umowie.

⁴⁹ Dalej: Zastępca Dyrektora ds. EFRR.

w ostatnim roku realizacji projektu lub roku następnym (max. 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu określonej w aktualnym wniosku o dofinansowanie i umowie/aneksie do tej umowy). Wartość wskaźnika rezultatu powinna uwzględniać wartość docelową uzyskaną jedynie na zakończenie realizacji rzeczowej projektu, dlatego nie jest on wykazywany w trakcie realizacji projektu. Natomiast wskaźnik produktu może być wykazywany we wnioskach o płatność w formie częściowej, po zakończeniu kolejnych etapów realizacji projektu i uzyskaniu dokumentów pozwalających np. na użytkowanie elementu projektu, kiedy zakończył się w pełni proces inwestycyjny. Ostateczne potwierdzenie osiągnięcia wskaźników produktu było dokonywane w końcowym wniosku o płatność i potwierdzane złożonymi dokumentami.

Zastępca Dyrektora ds. EFRR wyjaśniła również, że monitorowanie realizacji projektu, w tym osiąganie wskaźników, odbywało się na bieżąco, w trakcie wdrażania projektu, na etapie analizy wniosków o płatność, oraz przy weryfikacji innych informacji przekazywanych przez beneficjenta. Wyjaśniła też, że nie stwierdzono nieprawidłowych wydatków we wnioskach o płatność dotyczących analizowanych projektów, nie stwierdzono opóźnień, które zagrażałyby realizacji wskaźników produktu, czy rezultatu, ani nie wykazano przypadków nieosiągnięcia wskaźników. W związku z powyższym nie wprowadzano korekt finansowych.

(akta kontroli str. 323-324)

Zgodnie z § 3 ust. 27 umów o dofinansowanie projektów, Beneficjent zobowiązywał się do przedkładania wraz z każdym wnioskiem o płatność, za pośrednictwem systemu SL2014, dokumentów niezbędnych do rozliczenia Projektu, stanowiących załączniki do wniosku o płatność, zgodnie z listą wskazaną w ww. umowie.

Analizie poddano cztery wnioski o płatność⁵⁰, wybrane spośród 22 wniosków złożonych w ramach realizacji sześciu badanych projektów (18%). Ustalono, iż pracownicy MJWPU weryfikowali wnioski przy pomocy list sprawdzających. Do wniosków tych załączono wymagane umową dokumenty.

(akta kontroli str.323,326,339-341,1381-1411,1431-1432)

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że IZ dokonuje weryfikacji zatwierdzonych przez MJWPU wniosków o płatność na zasadach określonych w Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020 na wybranej próbie.

Dane w zatwierdzonych wnioskach o płatność weryfikowane są na poziomie IZ pod względem poprawności i zgodności z Instrukcją użytkownika SL 2014, Wytocznymi Komisji Europejskiej dla państw członkowskich, dotyczącymi sporządzania deklaracji zarządczej i rocznego podsumowania, Wytocznymi ministra ds. rozwoju regionalnego⁵¹, w celu potwierdzenia kwalifikowalności ujętych w nim wydatków. Pracownik IZ dokonywał weryfikacji wydatków na podstawie „Zestawienia dokumentów” potwierdzających poniesione wydatki, stanowiącego integralną część wniosku o płatność oraz List sprawdzających zamieszczonych w systemie informatycznym „SL2014”, sporządzonych przez opiekunów projektów (pracowników MJWPU). W przypadku wątpliwości, co do prawidłowości danych w *Zestawieniu dokumentów* lub w zakresie podmiotu realizującego projekt (np. stwierdzono wcześniej nieprawidłowości w projekcie realizowanym przez tego samego beneficjenta), weryfikujący mógł pogłębić analizę o dokumenty znajdujące się w systemie „SL2014”, w ramach weryfikowanego wniosku o płatność, w zakładce „Dokumentacja” oraz „Korespondencja”, a w przypadku ich braku zwracał się z prośbą

⁵⁰ 1) nr RPMA.04.03.02-14-c827/19; 2) nr RPMA.04.03.02-14-c832/19; 3) nr RPMA.04.03.02-14-c855/19; 4) RPMA.04.03.02-14-c864/19.

⁵¹ M.in. Wytocznice w zakresie: warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020, kwalifikowania wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego 2020.

do opiekuna projektu o udostępnienie wybranych dokumentów pozyskanych od beneficjenta.

Dla zweryfikowanego Wniosku o płatność, Korekty wniosku o płatność, Karty obciążenia oraz Karty zwrotu formułowano ewentualne uwagi, które wysyłano opiekunom projektów i kierownictwu IP, w celu wyjaśnienia lub poprawy ewentualnych błędów. Uzyskane odpowiedzi weryfikowali pracownicy IZ.

Sekretarz wyjaśnił też, że w ramach analizowanych sześciu projektów do dnia 19 sierpnia 2022 r. MJWPU zatwierdziła 22 wnioski o płatność z czego do czterech wniosków z dwóch projektów zostały zgłoszone cztery uwagi⁵².

(akta kontroli str.273-274,298,300,331)

Zgodnie z § 10 ust. 4 umów o dofinansowanie MJWPU dokonuje weryfikacji formalnej, rachunkowej i merytorycznej wniosków i w przypadku akceptacji wystawia zlecenie płatności w terminie:

– w przypadku wniosku o płatność – do 15 dni roboczych od daty jego otrzymania,
– w przypadku wniosku o płatność zaliczkową – do 5 dni roboczych od daty jego otrzymania, przy czym termin ten dotyczy każdej złożonej przez beneficjenta wersji wniosku.

Płatności dokonywane na rzecz beneficjentów przez MJWPU, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność, były realizowane w terminie.

(akta kontroli str.306-309,1381-1411,1431-1432)

1.10 Zgodnie z § 5 pkt 12-14 porozumienia, MJWPU przygotowywała i przekazywała do zatwierdzenia IZ roczne plany kontroli i sprawozdania z ich realizacji, jak też przeprowadzała kontrole beneficjentów.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że w MJWPU Roczne Plany Kontroli⁵³ opracowywane są dla każdego roku obrachunkowego i odnoszą się do wszystkich działań realizowanych w ramach RPO⁵⁴. Nie wprowadzono odrębnych procedur w zakresie projektów służących rozwojowi elektromobilności. RPK określały ramy systemu kontroli, w których przedstawiono poszczególne rodzaje kontroli, ich ogólne założenia oraz regulacje dotyczące doboru projektów do kontroli, jak również plan ich realizacji. Typowanie przez MJWPU projektów do kontroli dokonywane było zgodnie z załącznikiem do RPK, tj. „Metodyką doboru próby do kontroli w miejscu realizacji lub w siedzibie beneficjenta projektów realizowanych w ramach EFRR WM 2014-2020”. W każdym kwartale typowano do kontroli 15% projektów o najwyższej wartości rozliczonych wydatków kwalifikowanych w kwartale poprzednim oraz 5% próby losowej.

W okresie objętym kontrolą w MJWPU opracowano RPK:

- 1) za rok obrachunkowy od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.⁵⁵,
- 2) za rok obrachunkowy od 1 lipca 2018 do 30 czerwca 2019, zatwierdzony 18 maja 2018 r.⁵⁶;
- 3) za rok obrachunkowy od 1 lipca 2019 do 30 czerwca 2020, zatwierdzony 8 kwietnia 2020 r.⁵⁷;

⁵² Uwagi dotyczyły projektu nr RPMA.04.03.02-14-c855/19: pierwsza uwaga dotyczyła uznania wydatku poniesionego na zakup gruntów za kwalifikowany bez przedstawienia przez beneficjenta operatu szacunkowego; druga uwaga dotyczyła umieszczenia w systemie informatycznym o nazwie „SL 2014” pozytywnej listy sprawdzającej; trzecia uwaga dotyczyła poprawienia w liście sprawdzającej daty otrzymania wniosku o płatność; a także wniosku nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 – w module źródła finansowania wydatków błędnie wykazano kwotę. Wniosek został skorygowany.

⁵³ Dalej: RPK.

⁵⁴ Roczny plan kontroli Instytucji Pośredniczącej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 - na rok obrachunkowy 2018/2019 z 5 grudnia 2018 r., na rok obrachunkowy 2019/2020 z marca 2020 r., na rok obrachunkowy 2020/2021 z maja 2021 r., na rok obrachunkowy 2021/2022 z maja 2021 r.

⁵⁵ Do dnia zakończenia kontroli Urząd nie przekazał dokumentów zatwierdzających RPK.

⁵⁶ Nr KO-F-IV.44.11.2018.AW.

⁵⁷ Nr KO-F-IV.44.12.2019.AW.

- 4) za rok obrotowy od 1 lipca 2020 do 30 czerwca 2021, zatwierdzony 15 maja 2020 r.⁵⁸;
- 5) za rok obrotowy od 1 lipca 2021 do 30 czerwca 2022, zatwierdzony 19 sierpnia 2021 r.⁵⁹

(akta kontroli str. 9,108-109,130-254,272-273,1430)

W badanym okresie MJWPU zrealizowała 23 kontrole u 13 beneficjentów realizujących projekty służące rozwojowi elektromobilności⁶⁰. Żadna z kontroli nie dotyczyła konkursu zorganizowanego w ww. okresie, tj. badanych sześciu projektów. MJWPU przeprowadziła kontrole:

- 1) projektu, w miejscu realizacji lub siedzibie beneficjenta – dotyczące prawidłowości wykorzystania środków EFRR PO WM 2014-2020, w których weryfikowano rzeczową i finansową realizację projektu, w tym prawidłowość udzielania zamówień publicznych;
- 2) dokumentów, w zakresie prawidłowości udzielania zamówień publicznych, w których weryfikowano zakończone postępowania prowadzone w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶¹ lub zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Spośród wszystkich kontroli trzy zostały przeprowadzone w trybie doraźnym⁶².

Główne ustalenia przeprowadzonych kontroli dotyczyły m.in. naruszenia przepisów ustawy Pzp⁶³, umowy o dofinansowanie oraz Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków⁶⁴.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości, w przypadku trzech realizowanych projektów (z elementami elektromobilności), spowodowały konieczność zwrotu części dofinansowania:

- 1) nr RPMA.04.03.01-14-8111/17-08 – stwierdzona kwota nieprawidłowości wyniosła 115,9 tys. zł (EFRR: 92,7 tys. zł, środki własne 23,2 tys. zł). Środki w kwocie 92,7 tys. zł odzyskano 18 marca 2020 r. (potrącenie z płatności oraz w dniu 31 stycznia 2020 r. zwrot przelewem na konto 9,9 tys. zł)⁶⁵;
- 2) nr RPMA.04.03.01-14-9735/17-03 – w ramach 7,4 tys. zł kwoty nieprawidłowości zalecono wyrażenie zgody na pomniejszenie płatności na rzecz beneficjenta

⁵⁸ Nr KO-F-IV.44.36.2020.ŁB.

⁵⁹ Nr KO-F-IV.44.21.2021.EO.

⁶⁰ 1) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-8111/17-08 – trzy kontrole; 2) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9734/17-04 – dwie kontrole; 3) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9735/17-03 – dwie kontrole; 4) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9822/17-05 – jedna kontrola; 5) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9825/17-07 – dwie kontrole; 6) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9828/17-05 – cztery kontrole; 7) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9834/17-07 – trzy kontrole; 8) dla projektu nr RPMA.04.03.01-14-9836/17-04 – jedna kontrola; 9) dla projektu nr RPMA.04.03.02-14-8829/17-05 – jedna kontrola; 10) dla projektu nr RPMA.04.03.02-14-8993/17-08 – jedna kontrola; 11) dla projektu nr RPMA.04.03.02-14-9201/17-05 – jedna kontrola; 12) dla projektu nr RPMA.04.03.02-14-c827/19 – jedna kontrola; 13) dla projektu nr RPMA.04.03.02-14-c855/19 – jedna kontrola.

⁶¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej: ustawa Pzp. Uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r. Od 1 stycznia 2021 r. obowiązywała ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych Dz. U. z 2022 r. poz. 1710.

⁶² Dotyczy projektu: 1) nr RPMA.04.03.01-14-9822/17-05, kontrola skargowa, 2) nr RPMA.04.03.01-14-9828/17-05, kontrola dot. weryfikacji prawidłowości ustaleń Izby Administracji Skarbowej, 3) nr RPMA.04.03.01-14-9836/17-04, kontrola skargowa.

⁶³ Art. 144 ust. 1 Pzp, tj. dokonaniu zmiany umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, bez zachowaniu ustawowych przesłanek umożliwiających dokonanie tej zmiany; art. 7 ust. 1 Pzp w związku z art. 89 ust. 1 Pzp poprzez ograniczenia kręgu potencjalnych wykonawców o wykonawców z państw niebędących stroną umowy z Unią Europejską lub państw nie objętych Porozumieniem Światowej Organizacji Handlu; art. 22 ust. 1a ustawy Pzp poprzez skrócenie okresu referencyjnego z 5 do 3 lat, co ograniczało krąg potencjalnych wykonawców; art. 12a ust. 1 i 2 Pzp poprzez przedłużenie terminu składania ofert, po uprzednim dokonaniu zmiany warunku udziału w postępowaniu (istotnego elementu ogłoszenia); art. 95 ust. 1 ustawy Pzp - opublikowanie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia z naruszeniem, tj. przekroczenie 30-dniowego terminu na opublikowanie ogłoszenia.

⁶⁴ § 3 ust. 7, § 3 ust. 8 oraz § 5 ust. 5 umowy o dofinansowanie w związku rozdziałem 6.5.2 pkt 11 lit. a tiret VI Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, poprzez skrócenie terminu składania ofert; § 3 ust. 7, § 3 ust. 8 oraz § 5 ust. 5 umowy o dofinansowanie w związku rozdziałem 6.5.2 pkt 11 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, poprzez brak wysłania zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców; § 3 ust. 7, § 3 ust. 8, § 5 ust. 5 pkt 1, § 7 ust. 1 oraz § 14 ust. 10 umowy o dofinansowanie w związku rozdziałem 6.5.2 pkt 13 Wytycznych poprzez brak zamieszczenia ogłoszenia o przetargu ofertowym w Bazie konkurencyjności; § 14 ust. 1 umowy o dofinansowanie w związku z naruszeniem art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp polegającym na dokonaniu istotnej zmiany umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy (wydłużenie terminu realizacji umowy).

⁶⁵ W zakresie pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowanych zalecenia były w trakcie realizacji. Beneficjent w ramach kolejnych wniosków o płatność pomniejszył wartość wydatków kwalifikowanych.

o ww. kwotę korekty finansowej lub zwrot środków w tej wysokości (środki EFRR: 7,3 tys. zł, Budżet Państwa: 0,01 tys. zł) wraz z odsetkami. Beneficjent zobowiązany był do zwrotu ww. kwoty do 10 lipca 2020 r. lub wyrażenie zgody na pomniejszenie kolejnych płatności przekazywanych na jego rzecz o kwotę korekty finansowej. Środki w kwocie 7,4 tys. zł odzyskano 10 listopada 2020 r. (potrącenie z płatności);

- 3) nr RPMA.04.03.01-14-9828/17-05 – w ramach 50,2 tys. zł kwoty nieprawidłowości zalecono wyrażenie zgody na pomniejszenie kolejnych płatności na rzecz beneficjenta o ww. kwotę korekty finansowej lub zwrot środków w tej wysokości (środki EFRR: 45,1 tys. zł, środki BP: 5,1 tys. zł) wraz z odsetkami. Beneficjent był zobowiązany do zwrotu środków do 26 maja 2020 r. lub wyrażenie zgody na pomniejszenie kolejnych płatności przekazywanych na jego rzecz o stwierdzoną kwotę korekty finansowej. Środki w kwocie 50,2 tys. zł odzyskano 22 maja 2020 r. przelewem na konto.

W ramach RPK na rok obrachunkowy 2021-2022 wytypowano do kontroli niżej wymienione projekty (trzy, w tym dwa z sześciu badanych):

– RPMA.04.03.01-14-9836/17-04 oraz RPMA.04.03.01-14-c855/19. Zgodnie z załącznikiem do RPK, projekty wytypowane do kontroli w trzecim i czwartym kwartale roku obrachunkowego 2021/2022, tj. w kwietniu oraz lipcu 2022 r. będą skontrolowane najpóźniej do 30 listopada 2022 r.;

– nr RPMA.04.03.02-14-c862/19, który został wytypowany do kontroli w zakresie prawidłowości udzielania zamówień publicznych w ramach poprzednich RPK.

Cztery z sześciu poddanych badaniu NIK projektów nie zostały wytypowane do kontroli, tj.: 1) RPMA.04.03.02-14-9167/17-03, 2) RPMA.04.03.02-14-c711/19, 3) RPMA.04.03.02-14-c832/19, 4) RPMA.04.03.02-14-c864/19.

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że w latach 2018-2022 Urząd nie przeprowadzał czynności kontrolnych odnośnie ww. projektów.

(akta kontroli str.108-109,312-318,331-344,985-1076,1197-1341,1430)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przy zawieraniu umowy o dofinansowanie projektu nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 Zarząd wyraził zgodę na dostarczenie jednego z załączników w terminie wykraczającym poza określony w Regulaminie konkursu.

Zgodnie z pkt 2.11 Regulaminu konkursu, w przypadku projektów realizowanych w formule „zaprojektuj i wybuduj”, beneficjent zobowiązany był do przedłożenia potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii ostatecznych decyzji o pozwoleniu na budowę/kopii zgłoszenia budowy lub zgłoszenia wykonania robót budowlanych nie później niż 6 miesięcy po podpisaniu umowy o dofinansowanie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Zarząd, po upływie terminu określonego powyżej, może podjąć decyzję o wyznaczeniu dodatkowego terminu na złożenie ww. załączników. W przypadku niezłożenia przez beneficjenta ww. dokumentów we wskazanym w umowie terminie umowa może być rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym.

W przypadku tej umowy, zawartej 22 kwietnia 2020 r., załączono oświadczenie beneficjenta, iż otrzymanie prawomocnych decyzji o pozwoleniu na budowę jest planowane do dnia 30 czerwca 2021 r., tj. w terminie 14 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Jednocześnie nie wskazano daty przekazania ww. dokumentów jako załącznika do umowy.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, iż nie wymagano od beneficjenta złożenia oświadczenia o dostarczeniu ww. załącznika nie później niż 6 miesięcy

po podpisaniu umowy o dofinansowanie, gdyż zamierzeniem MJWPU było pozyskanie realnych danych na temat sytuacji w projekcie. Na dzień przygotowania dokumentów beneficjent wiedział, że przekazanie ich w terminie 6 miesięcy nie będzie wykonalne, dlatego przedstawił termin jaki został oszacowany jako realny i zgodny z planowanymi działaniami.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, iż zgodnie z zapisami Regulaminu konkursu, podjęcie decyzji o wyznaczeniu dodatkowego terminu na złożenie załączników, mogło nastąpić dopiero po upływie pierwotnego terminu – 6 miesięcy.

(akta kontroli str. 3,346-347,350,696-697,967,979-980,1382-1411,1435)

2. Dwie z sześciu analizowanych umów zawarto po terminie wyznaczonym w SZOOP.

Zgodnie z częścią I.7.3. pkt 7 SZOOP RPO WM na lata 2014-2020 maksymalny termin na podpisanie umowy wynosił 60 dni od momentu zatwierdzenia przez Zarząd listy projektów wybranych do dofinansowania. W uzasadnionych przypadkach, termin ten mógł zostać wydłużony o kolejne 30 dni.

Umowę na dofinansowanie projektu nr RPMA.04.03.02-14-c864/19 zawarto 22 kwietnia 2020 r., tj. 211 dni od zatwierdzenia przez Zarząd listy projektów wybranych do dofinansowania, a więc 121 po terminie, natomiast umowę dotyczącą projektu nr RPMA.04.03.02-14-c862/19 zawarto 31 marca 2020 r., tj. 154 dni od zatwierdzenia, a więc 64 dni po terminie.

Zastępująca p.o. Dyrektora MJWPU wyjaśniła, że w przypadku projektu RPMA.04.03.02-14-c864/19 rozpoczęcie procedury przygotowywania projektu umowy i zatwierdzania go przez komórki merytoryczne MJWPU, było możliwe dopiero po wyrażeniu przez Zarząd zgody na wydłużenie terminu złożenia załączników, tj. po 20 stycznia 2020 r.

Umowa nie została podpisana w terminie 60 dni od zatwierdzenia przez Zarząd listy projektów wybranych do dofinansowania z powodu braku dostępności środków w lutym limicie. Dopiero limit z kwietnia 2020 r. umożliwił kontraktację potrzebnych dla projektu środków UE i BP. Ponadto termin podpisania ww. umów pierwotnie miał być ustalany przez Zarząd, w wyniku wystąpienia pandemii COVID-19 i wprowadzonych obostrzeń, podpisywanie umów przez Zarząd zostało odwołane. Ostatecznie umowy zostały podpisane przez dyrekcję MJWPU w trybie korespondencyjnym.

Odnosnie projektu nr RPMA.04.03.02-14-c862/19 termin podpisania umowy przez Zarząd wyznaczono na 14 stycznia 2020 r. W tym przypadku, zgodnie z dalszymi wyjaśnieniami, również limit dostępnych środków UE i BP uniemożliwił podpisanie umowy w pierwotnie wyznaczonej dacie. Ze względu na brak dostępności środków w styczniowym i lutym limicie, zgłoszenie ponownej gotowości umowy do podpisu było możliwe w marcu. W wyniku wystąpienia pandemii COVID-19, wprowadzonych obostrzeń i odwołania podpisywania umów przez Zarząd, umowę podpisano 31 marca 2020 r. przez dyrekcję MJWPU w trybie korespondencyjnym.

(akta kontroli str. 346-347,510-520,696-697,1352-1353,1382-1411,1435)

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania realizowane za pośrednictwem Instytucji Pośredniczącej w zakresie oceny i wyboru projektów przyjętych do realizacji wykonywane były zgodnie z przyjętymi kryteriami. W sposób rzetelny i prawidłowy przygotowano i opublikowano listy rankingowe zawierające wszystkie projekty, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej i merytorycznej, wraz z uzyskaną liczbą punktów. Podjęto skuteczne działania mające na celu przeciwdziałanie podwójnemu finansowaniu realizowanych projektów. Umowy zawierane z beneficjentami w odpowiedni sposób zabezpieczały

interesy Województwa. Składane przez beneficjentów protesty w związku z negatywną oceną ich wniosków, rozpatrywano zgodnie z Regulaminem konkursu i przepisami dotyczącymi procedury odwoławczej. MJWPU dokonywała weryfikacji i zatwierdzania wniosków o płatność zgodnie z wytycznymi ministra właściwego do spraw rozwoju, a także przyjętymi regulacjami wewnętrznymi. W wyniku zaplanowanych i przeprowadzonych kontroli, wykazano nieprawidłowości. Wyegzekwowano wykonanie zaleceń pokontrolnych oraz nałożonych korekt finansowych. Terminowo dokonywano płatności na rzecz beneficjentów. Wykazane nieprawidłowości dotyczyły naruszenia terminów wyznaczonych w pkt 2.11 Regulaminu konkursu oraz części I.7.3 pkt 7 SZOOP i nie miały negatywnego wpływu na realizowanie przedmiotowych projektów.

OBSZAR

Prawidłowość realizacji obowiązków w zakresie elektromobilności

W Urzędzie Marszałkowskim nie oszacowano i nie zaplanowano środków potrzebnych do realizacji zadań z zakresu elektromobilności, zarówno przy zapewnieniu wymaganego udziału pojazdów elektrycznych we flocie pojazdów Urzędu, jak i udziału pojazdów elektrycznych przy wykonywaniu zadań publicznych, a ww. zadania nie zostały ujęte w planach finansowych Urzędu. Nie występowało też o dofinansowanie realizacji powyższych zadań ze źródeł zewnętrznych.

Szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

We flocie użytkowanych pojazdów samochodowych Urzędu, wg stanu na dzień 1 stycznia 2022 r., znajdowało się 50 pojazdów samochodowych⁶⁶. W całym badanym okresie, Urząd nie dokonywał zakupów i nie posiadał elektrycznych pojazdów samochodowych.

Szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.258-267,282-289,965,968-969,1344,1359-1365)

Zgodnie z art. 68 ust. 3 uoe, przy wykonywaniu, zleceniu lub powierzaniu zadań publicznych, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r., Urząd powinien zapewnić 10% udziału pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym we flotach pojazdów samochodowych wykorzystywanych do realizacji wskazanych zadań.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że wśród zadań publicznych wykonywanych, zleconych lub powierzonych przez Urząd z zastosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych, nie wystąpiły zadania wymagające wykorzystania pojazdów samochodowych podczas ich realizacji.

(akta kontroli str.259-262,282-283)

Urząd przekazał terminowo informację o liczbie i udziale procentowym pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym w użytkowanej flocie pojazdów samochodowych ministrowi właściwemu ds. energii za rok 2017.

Analogiczną informację za lata 2018-2020 przekazano Ministrowi Klimatu i Środowiska w toku kontroli, tj. 13 września 2022 r., a za 2021 r. w dniu 15 marca 2022 r. Szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 282-290,325,328,968,1343,1345-1346,1362-1373)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie nie zapewniono od 1 stycznia 2022 r. wymaganego art. 68 ust. 2 uoe udziału co najmniej 10 % pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów samochodowych Urzędu.

⁶⁶ W tym 13 pojazdów VIP i 14 użytkowanych w Delegaturach Urzędu.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2022 r. liczba wszystkich pojazdów samochodowych obsługujących Urząd wynosiła 50. Zgodnie z art. 68 ust. 2 uoe, udział pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów samochodowych Urzędu, od 1 stycznia 2022 r. powinien wynosić co najmniej 10%, tj. 5 pojazdów.

Sekretarz Województwa wyjaśnił m.in., iż Urząd nie dokonywał nabycia pojazdów elektrycznych w związku z brakiem zapotrzebowania wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych w latach 2018-2022.

Flota samochodów wykorzystywanych obecnie przez Urząd była w większości nabywana zanim nałożono ustawowy obowiązek zapewnienia udziału samochodów elektrycznych. Efektywne realizowanie zadań w różnych częściach województwa za pomocą pojazdów elektrycznych nie jest obecnie możliwe m. in. z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury ładowania pojazdów. Istotna jest również czasochłonność procesu ładowania.

(akta kontroli str.258-267,282-289,965,968-969,1344,1359-1373)

2. Urząd nie przekazywał właściwym ministrom informacji w zakresie udziału procentowego pojazdów elektrycznych bądź napędzanych gazem ziemnym w użytkowanej flocie pojazdów za lata 2018-2020, a informację za 2021 r. przekazał nieterminowo.

Zgodnie z art. 38 uoe, Urząd był zobowiązany do przekazywania ministrowi właściwemu ds. energii a także ministrowi właściwemu ds. klimatu informacji o liczbie i procentowym udziale pojazdów elektrycznych lub napędzanych gazem ziemnym w użytkowanej flocie pojazdów. Powyższe informacje należało przekazać w terminie do 31 stycznia danego roku, wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Urząd złożył powyższą informację do Ministra Klimatu i Środowiska (posiadającego kompetencje ministra ds. energii) za lata 2018, 2019 i 2020 dopiero w toku prowadzonej kontroli, tj. 13 września 2022 r., a więc odpowiednio 1321, 956 oraz 590 dni po terminie, a za 2021 r. – 15 marca 2022 r., tj. 43 dni po terminie.

Zastępca Dyrektora Departamentu Organizacji ds. Kadr i Płac wyjaśniła, iż opóźnienie wynika z przeoczenia pracowników odpowiedzialnych w tamtym okresie za dopełnienie tego obowiązku. Osoby te nie są już pracownikami Urzędu, co uniemożliwia uzyskanie szerszych wyjaśnień.

(akta kontroli str. 282-290,325,328,968-969,1343-1346,1366-1372)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Marszałka Województwa Mazowieckiego w badanym zakresie.

Marszałek nie zapewnił wymaganego ustawą o elektromobilności 10% udziału pojazdów elektrycznych we flocie pojazdów Urzędu. Obowiązki informacyjne w zakresie elektromobilności za lata 2018-2020 wypełniono dopiero w toku kontroli NIK. Jednocześnie nierzetelnie wypełniono ten obowiązek za 2021 r., przekazując właściwemu ministrowi stosowną informację po wyznaczonym terminie.

IV. Uwagi i Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wniosek:

Uwagi

NIK zwraca uwagę na konieczność przestrzegania przez Zarząd Województwa uregulowań zawartych w Regulaminie konkursu RPMA.04.03.02-IP.01-14-

085/18 oraz w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WM na lata 2014-2020.

Wnioski

Podjęcie działań w celu zapewnienia wymaganego ustawą o elektromobilności udziału pojazdów elektrycznych we flocie pojazdów Urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 października 2022 r.

Kontroler
Wojciech Nędzi
starszy inspektor k.p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
z up.
Wiesława Bronisz
p.o. Wicedyrektora